Jüdische Pester Beitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
פונטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטט
פיר אסטערריך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אסטר. וועש.
האלביעהריג 4 גולדען אסטר. וועש.
פיערטעליעהריג 2 גולדען אסטר. וועש.

פירים איסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אַ. וועש.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אַ. וועש.
פיערטעליעהריג 2 גולד. 25 קר. אַ. וועש.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מען
יעדען טאג
פרענוסערירען.
אונד דער פרענוסערונגס-פרייס
בעגינט מיט דעם עסטאנד דעס
ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט,
ווייטצנער בולווארנ נומ. 29,
וואָהין מאן אויך דיא פרענוסערונגען
אָנזענדען בעלידיגט.

בודאפעסט, מאָנטאג כב אדר ה.תרמ"ה. — Nr. 29 — זייבצעהנטער יאהרגאנג — Budapest, 9. März 1885.

דיא פיינדע דער פרייהייט.

ווער דיעזע זיגד, דאס ווייס צוואר אין אונגארן יעדערמאן, דער דיא בעוועגונג דער לעטצטען 5 יאהרע מיט אַפּפּעגען זינגען מיטערלעבט האט. עס וואורדע אויך גאר פיעל דאריבער גשפּראָכען אונד געשריעבען, אבער אממער מיט איינער געוויסען ריקזיכט. אממער נור פערשליעיערט: זאָ אונפּערהוללט אונד זאָ אהנע שאנגנג האט דיעזע פיינדע דער פייהייט נאך געמאנט בעגאנגען, אויף דיא דראהענדען געפאהרען נאך געמאנט זאָ אונפּערבלומט הינגעוועזען, וויא דאס דער פערפאססער ענער פלוגשריפט געשתאן האט, דיא פאר־געסטערן אונטער דער איבערשריפט: „ווער שטייערט דער רעוולוציאָן עגטגעגען?“ ערשיענען איזט, דער פערפאססער פערבירגט זיך אונטער דעם נאמען גאיס גראקכוס, דער איינער דער גראסטען פייהייטסהעלדען דעם אלטען ראמס וואר, אונד דער דיא בריגערשאפט אויף דיא גאהרונג איפּמערקזאם געמאכט האט. דיא דאָ פאן זיטען דער פאר־געהמען (פאטריציער) בעדראהטען, דיא אללע מאכט אונד אללען איינפלוסס אן זיך גערישען האט.

דאס דיא שווערע האנד דעם פערפאססערס איינען וואונדען פונקט געשראָפּפען האט, בעווייזט דער שמערצגנשריא דער בעטראָפּפענען. דער אונגעוואהנלך דעפּטיג טאָן, וועלכען „פעשט נאפּלא“ דאס בלאטט דעם אינגארישען האבסבערגס אנשלאגט, דאס עגטזעטצען, מיט וועלכעם „מאריא אללאס“ דאס בלאטט דער האהען גייסטלעכקייט דיא עריוואהנטע פלוגשריפט בעשפּריכט אונד דיא טאללען וואהראהייסבריכט דער אנטיסעמיטישען בלאטטער מיסען „עדעלמאן אויבערציינען דאס „גאיס גראקכוס“ בין עטצט נימט איינגעשראָבענע בשטעדע וואהרהייטען פערראטהען האט. וואס דען האבאדעד, דיא גייסטלעכקייט אונד דיא אנטיסעמיטען — דען אינהאלט דיעזע איזט דיא פלוגשריפט גערכטעט — אומזא שווערער טרעפּפען מיס, דאס וואר אבער אויך נאך נעהען, איינע גראסע אנצאהל אנגען דיא רעגיערונג אים אבערהויפּט איינצולישען, פיר וועלכע זאך דאס בריגערטהום אונד דיא אפּפּעגטלעכע מיינונג דעם לאנדעס, דורך קרעבעלישע שמייכעלייען, פאלשפּעגעלונגען אונד פערשפּרעכונגען צו גווינען וזכען. אין אללגעמעם געגען ווייר איינען גערעגנטען איינדרוק. דער פלוגשריפט אים וועלכעם דער לעזער באלד הערויספּינדען ווירד, וואס „גאיס גראקכוס“ איינגעשלאָגען בעצייכנעט. אללע.

דער האבאדעד (אריסטאקראטיע), דיא גייסטלעכקייט אונד אנטיסעמיטיסמוס דאס זינד דיא פּיינדע דער בריגערלעכען פרייהייט, דיא שולדיגען אונד דיא אונשולדיגען אללע אינגען, וועלכע דיא שולדיגונג אויפּשטעלען קלאפּפען אונד אויפּגעפּעגען ווערדען אונד פייהייט בריגערלעכקייט צו פערנעכטען שטרעבען. דאס בריגערטהום אבער איזט פערבלענדעט גענוג דיעזען בעשטרעבונגען בייפּאלל צו קלאפּשען, דיא אריסטאקראטיע, וועלכע דען בורגער פאן דער האהע, דיא ער נאך שווערען אונד בלוטיגען קאמפּפען, דורך עהרלעכעם שטרעבען אונד שווייסטייפּפערער אربייט ערייכט האט, צוריק אין דאס פינסטערע מיטעלאלטער שלייפּען מאכטע אונד זעהנזוכטספּאלל אינגע לאנגסט פערגאנגענע טאגע הערבייזוינשט, וזא דערלאנגע נימט אלס מעגיג בעטראכטעט וואירדע, דער נימט וויל.

דער פערפאססער פיהרט פיר דיעזע זיינע בעהייפּטונגען איבערארל שלאגענדע בעוויזע אן. מיט גאנץ בעזאנדערער שאַרפע בעהאנדעלט ער יענען טהייל זיינער איינפּפּהרונג, וזא ער פאן דען אונגעהייערן רייכסטאגסמיטגלידערן דער האהען גייסטלעכען שפּריכט, דיא דאס לאנד פיעל גוטצברינגענדער אנווענדען קאנגטע. „איזט עס נימט הממערשיינד. דופּט גאיס גראקכוס אויס, „דאס וואהרענד אינגארן נימט מעהר אלס 323,648 גולדען פיר אללגעמיינע בילדונגסצווייקקע „אהרלך איינגעבען קאנן, איין איינציגער ערצבישאָף מעהר אלס דאס דאפּפּעלטע „אהרעסאיינקינפּטע האט. דיא פיר דאס לאנד אפּפּלשטאנד פערלאָרען געהען: וואהרענד דאס לאנד קיים 6 מיללאָנען פיר קולטוס אונד אונטערריכטסצוועקקע „אהרלך איינגעבען מאגן, דער פרימאס אללין איבער איינע מיללאָן גולדען „אהרליכע איינקינפּטע האט.“

דאס איזט דיא קוינטעסענץ דער גראקכוס־שען פלוגשריפט, דיא זאָ פיעל אויפּזעהען הערפאָרגעריפען. דאס זיך דיא רעגיערונגספּייגדליכע פּרעסע געגען אונגען וועהט צו ערקלאָרען, דאס צווישען דער רעגיערונג אונד דעם אונבעדאנגען פערפאססער קיינערליא פערבינדונג בעשטעהט. יא זאָ וועלכעס פערהאלטהילט דען אויפּיצענדען טאָן דער פלוגשריפט. אים גרונדע אבער מיס עס זאָ רעכט אונגע פּייען דאס „גראקכוס“ דיעזע פלוגשריפט געשריעבען אונד דאס ער זאָ אונד נימט אנדערס געשריעבען האט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (וועריפּיצירט.) פאסט דרייפּיעטעל אהרע זינד פערפּלאססען. זינטדעם דער סטענדער וואהרבעגריף דען זאָהן דעם רייכען שפּיריטוסאפּריקאנטען מאיר קרייז מיט איינער מאיאשטאט פאן 47 שטימען צו אהרעם אבגעאָרדנעטען דעפּוטירטען (בעשטאטנט) האט. מיט גלייכער דיעזער גערכטסקאמפּיסאָן זינד דיא אבגעאָרדנעטען אלעקסאנדער קאָראשי, באראן קעמעני, עדמונד לשטיאס, ערנסט לשטיאס, געזיא באלאגה, איישען נאאל אונד ווילהעלם דיאפּפּי. באראן קעמעני דער פּאָדיעדנע דער קאמפּיסאָן וואללטע פאן דער גאנגען זאכע נימטען אונד צאָגען זיך נאָך פאר דער פערהאנדלונג צוריקק. אן דייער שטעללע טראט אלעקסאנדער קאָראשי. דיעזער מאכטע אבער פאן זייגעם דעבטע אלס פּראזידענט געבריך אונד שטיממטע נימט. פאן דען 5 אנדערן מיטגלידערן שטיממטען באלאה אונד דיאפּפּי גגגען לשטיאס, לאזאר אונד נאאל פיר דיא וועריפיצירונג. דיא אפּפּעזיציאָן געללען בלאטטער גרייפען דיא קאמפּיסאָן דעפּטאן, דאס זיא דיעזע וואהל וועריפיצירט האט, „וואהרענד עס ערעמאנן בעקאנגט איזט, דאס קרזיז זין מאנדאט אים 50000 פּ׳ גגקרייפּטהאט. דיא אנטיסעמיטישען בלאטטער פאללען אן טאלעל דער וואיזע אויבער דיא רעגיערונג הער, דאס קרזיז, דער זיעדע וועריפיצירט וואירדע, דער אנטיסעמיטישאטאר אבער נימט. דיא קאמפּיסאָן גגגע איבערגעגען פאן דעם שטאנדפּונקטע איזט, דען דער פערטהיידיגער דער וואהל דר. אבעטשעק איינגעגאמען האט. דאס מאן דעם בעגיריקע צו גייערן גגסטעגגען באראן וואר, דיעזע אריסטאקראטיע איזט עס, וועלכער עס צו־זובערט. דאס פאלק ערקענגט אין זייגער פערבלענדונג זיינען איינגעגטלבען פיינד נימט אונד שטערעט וועלכסס דיא קעטטען, אין וועלכע עס געשלאגען ווערדען זאלל. דיא האהע גייסטלעכקייט, יענע אראלטע פיינדין ערדער פרייהייטלעכען בעשטרעבונגען, דיא קיין גייסטיגער אונד אנשטרעבט, אלס דאס פאלק אין גייסטיגער אונד קאָפּפערלעכער קנעכטשאפט צו בעלאסטען, דיא פאר נימטס זא צוריקשיעט אלס פאר ליכט אונד אויפּקלארונג, דא זא איבער אללעס אהרע שווארצע קוטטע אויסבריטען מאכטע, דיעזע גייסטלעכקייט מיט אהרען עייגע פּיגסטערן בעשטרעבונגען אויט הייטע פאלקסטהומלך געוואָרדען אונד דאס אירע־געלייטעטע פאלק פייערט זיא אלס פייהייטסהעלדען. דער דריטטע איס בונדע איזט יענע האסליבע אונד אונמענשלכע בעשטרעבונג, גגען איינע קאנפּעססאָן צו הערטען. זיא אנצופינדען אונד צו פערפאלגען איינציג אונד אללין דעסהאלב, ווייל זיא אין דער מינדערהייט איזט, ווייל זיא זיך דורך ארביט, שטרעבזאמקייט אונד בעגאבונג איינען ווכטיגען פלאטץ אונטער דען פאקטאָרען דעם לאנדעס ערוואָרבען האט, נאכדעם זיא אהרהוגדערטע הינדורך דאס בראנדמאהל דער קנעכטשאפט געטראגען האט, אין בראנדמאהל, וועלכעם נימט זיא, דיא עס טראגען מיסען, געשאנדעט האט, זאהרען יענע, וועלכע עס אוהנען אויפּערריקט האבען. דער אנטיסעמיטיסמוס ווירד פאן פאלקע בעקלאגטשט. פאן דעמזעלבען פאלקע, וועלכעם שטראמע פאן בלוט פערגאססען האט, אים דיא גלייכשטעללונג אללער קלאססען אונד קאנפעססאָנען צו ערזינגען.

דיעזע שווערע פעראיירונג דעם פאלקסגייסטעס קאנן נימט אנגע אנדייערן, דיא בעשטרעבונגען דער דריא פערבינדעטען: דער אריסטאָקראטיע, דער גייסטלעכקייט אונד דעם אנטיסעמיטיסמוס ווערדען עכטען אממער בעשטרעבונגען אבער דיא דיעזע בעשטרעבונגען צו פערווירקלעכען אנפאנגען, ווירד דאס פאלק ערוואכען אונד מיט ענטזעטצען וואהרנעהמען, דאס עס דיינע הענקער אונטערשטעטצט אונד דאס עס דען שטראנג, דער דיינע פייהייט ערווירגען זאלל. ועלכסס געוואנדען האט. אן אללען מאמענטען אבער מאכטע דאס פאלק נימט זיך ווערכסס פאר־ווייפּפּלט, אנדערן עס שטרעבט זיך מיט גרענצגלאוזער וואוט אויף יענע דיא אריגע גערייטעט האבען ביישפּיעל דער גראפען פּאנצאוישען דעיא. לעיאן, דיא דאס עמפּאָרטע פאלק נימט נור איבער אריסטאָקראטען אונד גייסטלעכע אין שרעקלעכעס בלוטעגריכט געהאלטען, אנדערן אויך אללע יענע, וועלכע פיר דיעזע נור אים עגטפּערנטעטען פאָרטיא נאהמען אויבערהערשע פערגייסטען, לעהרט צור גגגע. וואס דיא פאלגע איינער אללען פערוירגט צו זיין פּפּלגנט. דאס אונגארישע פאלק מאגע זיך אליא נאך בייא ציישען ערמאנגען, אונד דיעע געפּאהרלעכסטען פיינדע נימט אלס פייגדע בעטראכטען, דיא דריטע פערבינדעטען אבער מאגען אן דיא לאטעגגען דעגגען, אויף וועלכע דאס פּאנצאוישע פאלק אריסטאָקראטען, גייסטלעכע אונד אויפּיינגלער אויפגעהאלטען האט אונד אן דיא צווייא מיללאָנען מעגשען, וועלכע דיא אפּפּעל דיעזעס פּרכטבאריען ערוואכענס דעם פּאנצאוישען פאלקעס וואָרען.

דער פערפאססער פיהרט פיר דיעזע זיינע בעהייפּטונגען איבערארל שלאגענדע בעוויזע אן. מיט גאנץ בעזאנדערער שאַרפע בעהאנדעלט ער יענען טהייל זיינער איינפּפּהרונג, וזא ער פאן דען אונגעהייערן רייכסטאגסמיטגלידערן דער האהען גייסטלעכען שפּריכט, דיא דאס לאנד פיעל גוטצברינגענדער אנווענדען קאנגטע. „איזט עס נימט הממערשיינד. דופּט גאיס גראקכוס אויס, „דאס וואהרענד אינגארן נימט מעהר אלס 323,648 גולדען פיר אללגעמיינע בילדונגסצווייקקע „אהרלך איינגעבען קאנן, איין איינציגער ערצבישאָף מעהר אלס דאס דאפּפּעלטע „אהרעסאיינקינפּטע האט. דיא פיר דאס לאנד אפּפּלשטאנד פערלאָרען געהען: וואהרענד דאס לאנד קיים 6 מיללאָנען פיר קולטוס אונד אונטערריכטסצוועקקע „אהרלך איינגעבען מאגן, דער פרימאס אללין איבער איינע מיללאָן גולדען „אהרליכע איינקינפּטע האט.“

דאס איזט דיא קוינטעסענץ דער גראקכוס־שען פלוגשריפט, דיא זאָ פיעל איפּזעהען הערפאָרגעריפען. דאס זיך דיא רעגיערונגספּייגדליכע פּרעסע געגען אונגען וועהט צו ערקלאָרען, דאס צווישען דער רעגיערונג אונד דעם אונבעדאנגען פערפאססער קיינערליא פערבינדונג בעשטעהט. יא זאָ וועלכעס פערהאלטהילט דען אויפּיצענדען טאָן דער פלוגשריפט. אים גרונדע אבער מיס עס זאָ רעכט אונגע פּייען דאס „גראקכוס“ דיעזע פלוגשריפט געשריעבען אונד דאס ער זאָ אונד נימט אנדערס געשריעבען האט.

דיא פיינדע דער פרייהייט.

ווער דיעזע זיגד, דאס ווייס צוואר אין אונגארן יעדערמאן, דער דיא בעוועגונג דער לעטצטען 5 יאהרע מיט אַפּפּעגען זינגען מיטערלעבט האט. עס וואורדע אויך גאר פיעל דאריבער גשפּראָכען אונד געשריעבען, אבער אממער מיט איינער געוויסען ריקזיכט. אממער נור פערשליעיערט: זאָ אונפּערהוללט אונד זאָ אהנע שאנגנג האט דיעזע פיינדע דער פייהייט נאך געמאנט בעגאנגען, אויף דיא דראהענדען געפאהרען נאך געמאנט זאָ אונפּערבלומט הינגעוועזען, וויא דאס דער פערפאססער ענער פלוגשריפט געשתאן האט, דיא פאר־געסטערן אונטער דער איבערשריפט: „ווער שטייערט דער רעוולוציאָן עגטגעגען?“ ערשיענען איזט, דער פערפאססער פערבירגט זיך אונטער דעם נאמען גאיס גראקכוס, דער איינער דער גראסטען פייהייטסהעלדען דעם אלטען ראמס וואר, אונד דער דיא בריגערשאפט אויף דיא גאהרונג איפּמערקזאם געמאכט האט. דיא זאָ פאן זיטען דער פאר־געהמען (פאטריציער) בעדראהטען, דיא אללע מאכט אונד אללען איינפלוסס אן זיך גערישען האט.

דאס דיא שווערע האנד דעם פערפאססערס איינען וואונדען פונקט געשראָפּפען האט, בעוויזט דער שמערצגנשריא דער בעטראָפּפענען. דער אונגעוואהנלך דעפּטיג טאָן, וועלכען „פעשט נאפּלא“ דאס בלאטט דעם אינגארישען האבסבערגס אנשלאגט, דאס עגטזעטצען, מיט וועלכעם „מאריא אללאס“ דאס בלאטט דער האהען גייסטלעכקייט דיא עריוואהנטע פלוגשריפט בעשפּריכט אונד דיא טאללען וואהראהייסבריכט דער אנטיסעמיטישען בלאטטער מיסען „עדעלמאן אויבערציינען דאס „גאיס גראקכוס“ בין עטצט נימט איינגעשראָבענע בשטעדע וואהרהייטען פערראטהען האט. וואס דען האבאדעד, דיא גייסטלעכקייט אונד דיא אנטיסעמיטען — דען אינהאלט דיעזע איזט דיא פלוגשריפט געריכטעט — אומזא שווערער טרעפּפען מיס, דאס וואר אבער אויך נאך נעהען, איינע גראסע אנצאהל אנגען דיא רעגיערונג אים אבערהויפּט איינצולישען, פיר וועלכע זאך דאס בריגערטהום אונד דיא אפּפּעגטלעכע מיינונג דעם לאנדעס, דורך קריעבעלישע שמייכעלייען, פאלשפּעגעלונגען אונד פערשפּרעכונגען צו גווינען וזכען. אין אללגעמעם געגען ווייר איינען גערעגנטען איינדרוק. דער פלוגשריפט אים וועלכעם דער לעזער באלד הערויספּינדען ווירד, וואס „גאיס גראקכוס“ איינגעשלאָגען בעצייכנעט. אללע.

דער האבאדעד (אריסטאָקראטיע), דיא גייסטלעכקייט אונד אנטיסעמיטיסמוס דאס זינד דיא פּיינדע דער בריגערלעכען פרייהייט, דיא שולדיגען אונד דיא אונשולדיגען אללע אינגען, וועלכע דיא שולדיגונג אויפּשטעלען קלאפּפען אונד אויפּגעפּעגען ווערדען אונד פייהייט בריגערלעכקייט צו פערנעכטען שטרעבען. דאס בריגערטהום אבער איזט פערבלענדעט גענוג דיעזען בעשטרעבונגען בייפּאלל צו קלאפּשען, דיא אריסטאָקראטיע, וועלכע דען בורגער פאן דער האהע, דיא ער נאך שווערען אונד בלוטיגען קאמפּפען, דורך עהרלעכעם שטרעבען אונד שווייסטייפּפערער אربייט ערייכט האט. צוריק אין דאס פינסטערע מיטעלאלטער שלייפּען מאכטע אונד זעהנזוכטספּאלל יענע לאנגסט פערגאנגענע טאגע הערבייזוינשט, וזא דערלאנגע נימט אלס מעגיג בעטראכטעט וואירדע, דער נימט וויל.

ברינגט? גיין מיינע הערען! איך זאגע דאס טיסא קאלמאן, (רופט רעכטס: עליען טיסא!) טשאנאדי וועדערהאלט: דאס טיסא קאלמאן (לעבהאפטע רופט רעכטס: עליען טיסא!) טשאנאדי באטשי שטאמפפט מיט דעם פוסע אונד רופט איממער לויטער: דאס טיסא קאלמאן (שטירמישע רופט רעכטס: עליען טיסא!) אין טשאנאדי וואר ערסט עטצט דער גרייטעטע העלדענגייסט ערוואכט, ער רופט מיט זיינעם געוואלטיגסטען טענאר, אינדעם ער זיך דיא ארמעל זיינער פערשנירטען אטטילא אין דיא האהע שיבעצ, אלס אב ער דאס גאנצע פארלאמענט צים קאמפפע הערויספארדערן וואללע: איך ווערדע עס איך הונדערטמאל ווידער האלען, דאס טיסא קאלמאן (אנהאלטענדע לעבהאפטע רופט רעכטס: עליען טיסא!) יעטצט לעגטע זיך אבער דער פראזידענט אינס מיטטעל אינדעם ער דאס הויז ערוזכטע דען רעדנער רוהיג אנצוהאדרען, אונד טשאנאדי באטשי קאנגטע ענדליך מיטטהיילען, דאס טיסא קאלאן איזזיי, דאס איבערגע וויים אם ענדע דער לעזער.

עס איזט נאך ניכט לאנגע הער, דא ריכטעטע טשאנאדי אן דען מיניסטערפראזידענטען דיא איטערפעללאציאן, אב ער מעגנטיגסט דאפאן האבע, וואס טיסא קאלמאן פאר עצען אדרען דעם לאנדע פערשפראכען האט: אונד אב טיסא קאלמאן דער רעגירונגסשעף דאסיענגע איינצולאזען נעדענקט, וואס טיסא קאלמאן דער פיהרער דער לינקען פערשפראכען האט: קאלאמאן טיסא האט איף דעזע „אינטערפעללאציאן" נאך ניכט געאנטווארטעט.

טשאנאדי איזט זיט דער וויעדערהערשטעללונג דער פערפאססונג אינאונטערבראכען מיטגלייד דעם אונגארישען פארלאמענטס. אונס ערצאהלטע ער ערסט יינגסט, דאס ער נאך גיע אייגע זטצונג פערפעהלט אונד נאך גיע אלס צווייטער בייא דען זטצונגען ערשיענען איזט. ער איזט איבערגעגנגען אין זעלבענגטער מעגע אונד לאנגטע גלייכע איך, זעלבסט טיסא קאלמאן קיין לייד צופיגען! —

מ. סאבאלטשי.

ווייר ערזוכען אינזערע געעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאנס-טערמין בעריישט צו ענדע גענגען איזט (וואס נאנץ דייטליך אויף איהרע „אדרעסס-שליפ" אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראציאן נישט צו ערנייערן, דאמיט דיא וויטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינעדע שטארונג ערליידע.

אונד בישטען ווייר דיא אדרעססע דייטליך וויא פאלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואטשנער בולווארד נומער 29.

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29. Budapest

נעשעפטסבעריכט.

געטרייד-געשעפט. וויצען וואר געספערן וועגען צו מארקט געבראכט, דער פערקויף וואר שוואך, 8000 מעטר-צענטנער וואירדען פערקויפט.

ווייצען: פעסט- 700 מעטער 77,5 קילא 8.50 גולדען. 100 מעטערצעג 77,5 קילא 8.40 גולדען. 100 מעטער-צענטנער 77.2 קילאגראם 8.55 גולדען. — 400 מעטער-צענטנער 77.2 קילאגראם 8.55 גולדען. — 300 מעטערצענט. 77 קילא. 8.45 גולדען. — נאדראונגאר רישער 100 מעטער-צענטנער 77 קילא 8.15 גולדען. — (אללעס פער 3 מאנאטע.)

קוקורוזן גיע 5.40—5.57½ גול. אלטע, — גול.

האפער. 6.60—7. גולד.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 5-טען ד. מ. דיער אין פעסט אבגעהאלטע-נען וואכענמארקט וואירדען 1933 שווין נאך 2421 קליינ-פיעה צו מארקט געבראכט. היעראן וואורדען פערקויפט: 66 שווין שטייער, פער שטיק פאן 90 ביז 180 גולדען. — 1022 אכסען דאס מאאר פאן 180—380 גול' 500 קוהע, דאס מאאר פאן 110—240 גולד' 211 מעלק-קוהע דאס שווין פאן 95—170 גולד 41 שווין ביספעל, דאס מאאר פאן 110—240 גול. 725 שווין קעלבער דאס שווין פאן 10—25 גול. 1696 שווין לעמער דאס מאאר פאן 4—8. גול. פייזע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 48—52 גולדען. קוה-פלייש —.45—48 גולד. קאלב-פלייש 70—74 גולד. אונד ביספעל-פלייש 40—44, גולד.

לאטטאציעהונג פאם 4-טען מערץ 1885.

הערמאנגשטאדט	64	30	43	35	49
פראג	86	53	37	60	55
לעמבערג	71	10	20	43	54

פעראנטווארטלעכער רעדאקטאר: מאקס סאבאלטשי.

כשר וויין של פסח

ראטה אונד שוללער וויינע, בעסטער קוואל-טאט, שנעשה בהכשר נמיר ובהשגחה מעולה, זינד צו בילליגסטעם פרייזע צו בעציהען דורך

Samuel Braun in Gyöngyös.

הכשר-בריעפע פאם ארטהראדאקסען ראבינאטע זענדע אויף פערלאנגען גראטיס. אכטונגספאלל

1—4 יחס שמואל ברון, אין דאנדיאש.

בריעפע דער רעדאקציאן.

הערען י. ל. אין טיסא-עסלאר. דיא פארנאנגע אים ווייכסטאנע מאכטען עס מיר אונמאגליך פאר פורים אבצוקאמטען, מיינע ווייזע איזט יעדאך נור פיר קוריצע צייט אויסגעשאבען. הערצליכען גרוס אן דיא ווערטהען איהריגען.

אן דיא הערען איינזענדער פאן אויפשריפטען. ביז חיישע זינד ווייר אים בעווטצע פאן 21 אויפשריפטען, דיא ווייר איהרעם אייפער אונד וואהרען אינטערעססע פערראטקען, נאכסטענס ווערדען ווייר דיא בעסערען ארבייטען אן שטעללע דעם פאללעשאן אויף איינמאל פערפאסענליכען. ווייר בישטען אלזא וויך ביז דאהין גערולדען צו וואללען.

נעשעפטסבעריכט.

געטרייד-געשעפט. וויצען וואר געספערן וועגען צו מארקט געבראכט, דער פערקויף וואר שוואך, 8000 מעטר-צענטנער וואירדען פערקויפט.

ווייצען: פעסט- 700 מעטער 77,5 קילא 8.40 גולדען. 100 מעטערצעג 77,5 קילא 8.40 גולדען. 100 מעטער-צענטנער 77.2 קילאגראם 8.55 גולדען. — 400 מעטער-צענטנער 77.2 קילאגראם 8.55 גולדען. — 300 מעטערצענט. 77 קילא. 8.45 גולדען. — נאדראונגאר רישער 100 מעטער-צענטנער. 77 קילא 8.15 גולדען. — (אללעס פער 3 מאנאטע.)

קוקורוזן גיע 5.40—5.57½ גול. אלטע, — גול.

האפער. 6.60—7. גולד.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 5-טען ד. מ. דיער אין פעסט אבגעהאלטע-נען וואכענמארקט וואירדען 1933 שווין נאך 2421 קליינ-פיעה צו מארקט געבראכט. היעראן וואורדען פערקויפט: 66 שווין שטייער, פער שטיק פאן 90 ביז 180 גולדען. — 1022 אכסען דאס מאאר פאן 180—380 גול' 500 קוהע, דאס מאאר פאן 110—240 גולד' 211 מעלק-קוהע דאס שווין פאן 95—170 גולד 41 שווין ביספעל, דאס מאאר פאן 110—240 גול. 725 שווין קעלבער דאס שווין פאן 10—25 גול. 1696 שווין לעמער דאס מאאר פאן 4—8. גול. פייזע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 48—52 גולדען. קוה-פלייש —.45—48 גולד. קאלב-פלייש 70—74 גולד. אונד ביספעל-פלייש 40—44, גולד.

לאטטאציעהונג פאם 4-טען מערץ 1885.

הערמאנגשטאדט	64	30	43	35	49
פראג	86	53	37	60	55
לעמבערג	71	10	20	43	54

פעראנטווארטלעכער רעדאקטאר: מאקס סאבאלטשי.

כשר וויין של פסח

ראטה אונד שוללער וויינע, בעסטער קוואל-טאט, שנעשה בהכשר נמיר ובהשגחה מעולה, זינד צו בילליגסטעם פרייזע צו בעציהען דורך

Samuel Braun in Gyöngyös.

הכשר-בריעפע פאם ארטהראדאקסען ראבינאטע זענדע אויף פערלאנגען גראטיס. אכטונגספאלל

1—4 יחס שמואל ברון, אין דאנדיאש.

דיא ספרים-פערלאגסהאנדלונג, פאן

מ. ע. לעווים זאהן אין בודאפעסט

עסטפיעהלט דען פ. מ. איזראעליטישען געטיינדען אונד פרי-וואטען, איהר גראסעס סארטימענט פאן

הגדה של פסח

מיט פראכטפאללען אילוסטראציאנען אונד מיט פיעלען פרוישים אונד יידישדייטש איבערזעצונג 4-מעל באנען גראט. מיט שאנעס ראמהען איינבאנדע אלס געשענק זעהר נעאייגנעט, פער שטיק 1 גולד. דעשטאן מיט גראסען לעטטערן מיט בילדערן אונד פארבענעם אומשלאג פער דוטצענד 60 קר. דעשטאן מיט דייטשער אדער יידישער איבערזעטצונג, 1-דוטצענד 1 גולד, דעשטאן מיט פרענאדדעטען 1-דוטצענד 1.50 גולד. דעשטאן מיט איינער וואהרזאגייען אונגאר. איבערזעטצונג מיט בילדערן אונד פארבענען אומשלאג 1-דוטצענד 1.40 גולד. דעשטאן מיט פרענאדדעטען מאפפען פער שטיק 20 קר.— אללע פארטען הגדות קאנגען נעבען נאכאמטע אדער מיטגעלטס פאסט-אנוויזונג אים פארהיניין איינגעזאנדטען בעטראגנס בעצאהלונגען ווערדען. בעשטעללונגען ווערדען אונטער שליסבאנד פראנקא צוגעשיקט. אכטונגספאלל

מ. ע. לעווים זאהן.

ווכטיג פיר רעגאדיינג-פאכטער.

רום, שלוזאיטיש, טרעבער, לעקארע אונד עסטע ערצייגנס מאן אהנע אפפאראט בילליגסט מיט דען עסטע-ציין אונד אטחרישען אלען מאן

ארנאלד וואטטעריך

בודאפעסט, מאבאק-נאסס, גענגאיבער דעם אויז, טעמפעל, אפפעריזע פערגנע: הייזענבלאוז, וויינבאכעסס, נאלי, צעדרן, עגזוזיריונגספלוידער. משטעל גענגי אללע ווייל-קראכטישען עגס. פערגע: הימבעריאפט אונד ציטראנענאפט פיר גאנזע-פלוגנ. דאנן: טיגטע גאנאנזייסע. וואשבלייפארבע. קאבארזייע אונד קאבאלאללע. פייזקראנען אונד מאנזיפלאציאנסיטע אין אללען שפראכען גראטיס. 7—20

מוז-טאבעללע פאם 5. מערץ

	fl.	kr.
גלדקורז		
וולבער-אייא	100	—
דוקאטען	5	79
עספקייט-אונגארישע 8 גולדען גאלד.		
שווין	9	78
דייטשע וויינבאבאנאנען	60	50
20 מארק-שטיק	12	10
מאאטיר יוגד	1	28
לאזע.		
1854-ער לאזע 4-פערצענט. שטאאט-לאזע	129	—
1860-ער לאזע	138	75
דרעסדנער לאזע	141	50
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	172	—
דרעסדנער 50	172	—
אונגארישע פרעמיע-לאזע צו 100 גולד.	119	—
פרוויסישער לאזע	119	—
קאסא וויטצענבוינער	43	—
פרוקענער לאזע	20	—
קרעדיט-לאזע	179	—
קלאר-לאזע	43	50
דאנאו-דאמפפשיף-פאהרט-לאזע	114	50
אונגארישע לאזע	19	75
קינגלעריש-לאזע צו 10 גולדען	19	—
קראקויער לאזע 20	18	—
אפנער-לאזע 40	46	—
מאלט-לאזע 40	7	75
וויאלדא-לאזע 10	19	25
מאלם-לאזע 20	54	50
זאלצבורג-לאזע 20	23	25
פס.-נעגאאס לאזע 40	49	—

	fl.	kr.
פסאנטלר לאזע צו 20 גולדען	—	24
פרוטעסטר לאזע 100	—	130
דרעסא 50	—	68
וואלדשטיין-לאזע 20	29	75
וויינרייטער 20	38	—
וויינבערלאזע	125	50
אפפלר, מאיר ברודרשם-לאזע	—	—
פרבשיש פרעמיע-אנלעהן	35	25
וויינטה-פאזיערע.		
אונגארישע נאדרענעם 4%	98	75
דרעסדנער 5%	—	—
אפפל, מאיר, רעטשן שווייצר פייא	108	—
אונגארישע מאפיר-רענטע	93	90
אונגארישע גרונדענטלאסטונגן	102	50
פרוטעטער נאמענס	102	25
דאנאו-רעגולירונג	102	25
אלפינע	102	50
נאמענס	106	50
קרעדיט אונד פלאוזענשיין	102	—
אונגארישע אייזענבאן-אנלעהן	147	50
וויינצעהנטע אונד פינפצעהנטע בעטראגנס	98	75
פאבריקס-לעטע דער אונגארישען פאמיליע.		
קרעדיט צו 5% פערצענט	101	75
דער אונגארישען היפאטעקען-באנק צו 5% פערצענט	95	75
דער אונגארישען אלגעמיינען באנק.		
קרעדיט-אנשטאלט צו 5% פערצ.	102	75
דער וויענער-באנק	99	75
נאדר-אסס-באנק 5%	99	20

פרוכט- אונד מעדל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	קוואליטעט פער מעטער קילאגראם	פרייז פער 100 קילאגראם
קאר אלט	72—70	7.20—7.50
נעיעס פוטער	60	6,85—6.50
מאלץ	62	8.—— 7.—
האפער	41	7.10—6.85
קוקורוזן באנאטער נייי	75	6.75—6.65
דעשטא אנדערער	73	5,69—5,70
הירזע	—	6.25—5.80
וויצען פער מעטער קילאגראם 100		8,67
" פריה-יאהר		8.14
"		—.—
קוקורוץ מאי-יוני		5.73
נערסטע "		—.—
האפער פריה-יאהר		6.77
" הערבסט		—.—
רעפס אינ.-סעפ.		—.—

זאק מעהל	fl.	kr.
נומער 0	17	—
דער זאק " 1	16	40
צו 100 " 2	15	80
קילאגראם " 3	15	20
" 4	14	40
מיט זאק " 5	13	40
פריי באהן " 6	12	30
" 7	11	40
" 8	10	40
" 8½	9	30
שפיריטוס אדער מעטאדעט פערסענטעע	30	—
" נייע " קאלאהאל	26	50

ווייצען	קוואליטעט פער מעטער קילאגראם	פרייז פער 100 קילאגראם
נאדר-אונגארישער	75	7.60—7.70
"	76	7.75—7.80
"	77	7,85—7.90
"	78	7.95—8.—
"	79	8,05—8,10
"	80	8.15—8 30
"	81	—.——.—
פעסטער-באנאט	75	7.75—7.90
"	76	7,85—8.05
"	77	8.——8.15
"	78	8.10—8.25
"	79	8.20—8,35
"	80	8,30—8.45
"	81	—.——.—
וויסענבורגער	75	7,75—7,90
"	76	7,85—8.05
"	77	8,——8.15
"	78	8.10—8.25
"	79	8.20—8.35
"	80	8 30—8.45
"	81	—.——.—
טחיים	75	7.85—8.—
"	76	7,95—8.15
"	77	8.10—8.25
"	78	8.30—8.35
"	79	8.30—8.45
"	80	8.40—8,55
"	81	—.——.—

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest, : 1885. Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

דיא הערדען אינגאטץ גאָלדגער אונד קאָראָמאן דיי ט ש.

(איינע דאָמאנטישע געשיכטע, דיא דען גראָסען פאַרצוג האט, דאס זיא דורכאים וואהר איזט, פאנד פאָר קורצעס ביא דעם בעצרקסגעריכט אין ווילנא איהרען פאַרליפיגען אבשלוסס. דער טהאטבעשטאנד איזט אין קורצע פאָלגענדער: אין דער אומגעבונג פאָן ווילנא לעבט איין עדעלמאנן נאמענס ג., זעהר ריך אונד אלס גראָסגרונדבעזיטצער בעקאנגט. דיעזער אונטערהעלט איין פערהאלטניסס מיט איינעם מאדכען, וועלכעס איהן מיט איינער טאָכטער בעשענקטע, דער עדעלמאנן, דיא שאנדע פערכטענד, בערעיט זיינען ווידישען פאָכטער צו זיך אונד בעפאהל איהם. דאס קינד איהם דער וועלט צו שאפען. דער שליכטע מאנן, דעם עס ווידערשטעבט, דאס קליינע וועזען צו טאדטען, דער זיך אבער פערכטעט, דעם בעפעהל דעס גוטסהערען זיך אפען צו ווידערזעטצען, פאָרבאַרג אונד קינד נאכ דעם גוטסבעזיטצער פאר, זיין בעפעהל זיא פאלצאנען וואָרדען. דער גוטסבעזיטצער בעשענקטע איהן פיר דיעזע טהאט מיט דעם הייזע, אין וועלכעם דערזעלבע ביזהער געוואהנט האטט. דער פאכטער וואנדטע זיך איס ראטה אן דען עהרווירדיגען ראבבינער פאָן קאָווגא, ראבבי יצחק עלכאנאן, וועלכער איהן ערמאהנטע, איא ניכט דאס געבאָט נאָטטעס צו איבערטרעטען אונד אין אנשלדיגעס וועזען צו טאדטען. איהם פערמעהר בעפאהל. דאס קינד צו ערצעהען אונד ביא זיך צו בעהאלטען. דער פאכטער איבערגאב דאס קינד איינער יידישען אממע אונד עגטרישטעטע דען לאהן פיר פיער יאהרע מיט צווייהונדערט רובעל. נאכדעם דיא קינדער-יאהרע פאָרבער וואָרען, נאהם דער פאכטער דאס מאדכען אין זיין הייז, ווא עס צור יינגפרוא העראנוישט. זיין זאהן וואָרדע פאָן איינער הייסען דיעבע צו דעם מאדכען ערפאסטס אונד באט זיינען פאטער, ער מאכטע זיא איהם צום ווייב געכען. דער פאטער פערוויינערטע דעם, ווייל זיא ניכט וואיסטע, דאס זיא בריסטליכער אבשטאמענג וואר. אלס דער זאהן ניכט דאפאָן לאסען וואָלטע, וואנדטע זיך דער פאטער אבערמאלס אן דען פאָרעוואהנטען ראבבינער, איהן פאנענד. אבער דאס מאדכען זיינעס זאהן צור פרוא געבען דורפע. דער ראבבינער אנטע איהם, דאס ער פערפליכטעט וואָר. אלס דער זאהן ניכט דאפאָן לאסען וואָלטע, וואנדטע זיך דער פאטער אבערמאלס אן דען פאָרעוואהנטען ראבבינער, איהן פאנענד. אבער דאס מאדכען זיינעס זאהן צור פרוא געבען דורפע. דער ראבבינער אנטע איהם, דאס ער פערפליכטעט וואָר. דעם מאדכען דאס געריכטס אין ווילנא איהרען פאָרליפיגען אבשלוסס מיט איינעם מאדכען, דאנד פאָר קורצעס ביא דעם בעצרקסגעריכט אין ווילנא איהרען פאָרליפיגען אבשלוסס. דער טהאטבעשטאנד איזט אין קורצע פאָלגענדער: אין דער אומגעבונג פאָן ווילנא לעבט איין עדעלמאנן נאמענס ג., זעהר ריך אונד אלס גראָסגרונדבעזיטצער בעקאנגט. דיעזער אונטערהעלט איין פערהאלטניסס מיט איינעם מאדכען, וועלכעס איהן מיט איינער טאָכטער בעשענקטע, דער עדעלמאנן, דיא שאנדע פערכטענד, בערעיט זיינען ווידישען פאָכטער צו זיך אונד בעפאהל איהם. דאס קינד איהם דער וועלט צו שאפען. דער שליכטע מאנן, דעם עס ווידערשטעבט, דאס קליינע וועזען צו טאדטען, דער זיך אבער פערכטעט, דעם בעפעהל דעס גוטסהערען זיך אפען צו ווידערזעטצען, פאָרבאַרג אונד קינד נאכ דעם גוטסבעזיטצער פאר, זיין בעפעהל זיא פאלצאנען וואָרדען. דער גוטסבעזיטצער בעשענקטע איהן פיר דיעזע טהאט מיט דעם הייזע, אין וועלכעם דערזעלבע ביזהער געוואהנט האטט. דער פאכטער וואנדטע זיך איס ראטה אן דען עהרווירדיגען ראבבינער פאָן קאָווגא, ראבבי יצחק עלכאנאן, וועלכער איהן ערמאהנטע, איא ניכט דאס געבאָט נאָטטעס צו איבערטרעטען אונד אין אנשלדיגעס וועזען צו טאדטען. איהם פערמעהר בעפאהל. דאס קינד צו ערצעהען אונד ביא זיך צו בעהאלטען. דער פאכטער איבערגאב דאס קינד איינער יידישען אממע אונד עגטרישטעטע דען לאהן פיר פיער יאהרע מיט צווייהונדערט רובעל. נאכדעם דיא קינדער-יאהרע פאָרבער וואָרען, נאהם דער פאכטער דאס מאדכען אין זיין הייז, ווא עס צור יינגפרוא העראנוישט. זיין זאהן וואָרדע פאָן איינער הייסען דיעבע צו דעם מאדכען ערפאסטס אונד באט זיינען פאטער, ער מאכטע זיא איהם צום ווייב געכען. דער פאטער פערוויינערטע דעם, ווייל זיא ניכט וואיסטע, דאס זיא בריסטליכער אבשטאמענג ווא

בעשטעכונגען קיינע געלעגענהייט געבען דארף, (זיעהע אונזערע פרייטאגנוממער.) דאס בעשטעכונגען איך בייא דער געגענפארטייא שטאטטגעפונדען האבען אונד דאס זיך בייא דער מרזיזפארטייא איבערינגען בעשטימטע בעשטעכונגסאללע ניכט נאכזוויזען לאסען. פארגעסטערן אבענדס וואר דער גראפע ערזינגנים בייא דער פאפטליך קרוין גע־האלטען אין דער הארץ גע־געבען באנקעט (נאסטמאהל) וואורדע געגעבען צו דעם 150 אבגעארדנעטע געזלאדען וואר־ען. דאס לאסט זיך איינמאל ניכט לייגגען, דאס הער לודוויג קרוין עדלער פאן מעדיער זיינע פאסס־אן, אבגעארדנעטער צו זיין טהייער, זעהר טהייער בעצאהלט האט. נון דיא אנטסעמטען ווערדען דאזיר גלאנצענדסטען זיעגע ערפאכטען פאסס־אן אויך רעכט ווייר צו מאכען. אים אבגע־ארדנעטענהייזע זטצען פאן הייטע אן 7 יידישע אב־געארדנעטע: מאריטץ וואהרמאנן, דר׳ פראנץ כא־רין, כארל שואב, דר׳ פיל מאנדל, דר׳ אטבראא־זיאים געמעגי, דר׳ אלעקסאנדער אוללמאנן אונד לודוויג פאן קרוין. נעמעגי, אוללמאנן אונד קרוין זטצען צום ערסטען מאלע אים רייכסטאג, הינגע־גען פעהלט ערנסט מעזער.

* (דיא פארפאהרען אטווא־אשש אונד ווערהאווא־ים.) דער פאן אונס אללען פערערטע אונד געליעבטע קארל אטוואש טהיילט אונס פאלגענדע עפיזאדע מיט: וואהרענד דער שרעקליכען כאלערא דעם יאהרעס 1831 איזט בעקאנגטליך אונטער דען סלאוויאקען דעם זעמפ־לענער אונד שארפשער כאמיטאטס אין אי־פשטאנד איסגעבראכען. דיא ווילדען הארדען צאגען פאן ארט צו ארט, פלינדערטען אונד פערוויסטעטען דיא הערדשאפטליכען בעזיטצונגען אונד ערמארדעטען דערען איינגעטהמיר. צור אונטערדריקקונג דעם איפשטאנדעס עגטזוגדעטע דיא זיעגערזונג איינען כאנינלליכען כאממיססאר, דען וא מיט אונבעשראנ־טען פאללמאכטען איסטטאטטעטע. דער איפ־שטאנד וואר איך באלד אונטערדריקט אונד עס בע־גאנן דאס שרעקליכע ווערק דער שרעפפעטען גע־רעכטיגקייט. איינעס טאגעס זאללטען 41 דער פלינ־דערער איפגעהאנגט ווערדען. אונטער דיעזען בע־פאנד זיך איין יונגער בורשע פאן קיום 15 יאהרען, דיעזער האטטע זיך פלאטצלך פאן דען איבריגען לאזגעמאכט, שטורצט צו דען פיסען דעם כאנינ־ליכען כאממיססארס אונד יאממערטע לויט, ער מאגט איהם דאס לעבען שענקען, דענן ער איזט בלאס פאן דען איבריגען גגעוואנגען וואהרען מיט־ציגעהען. דער כאממיססאר פיהלטע ערבארמען אונד בעגנאדיגטע דען בורשען. דען ער דאנן אלס קבענזונגע פערוונדעטע. דער כאנינלליכע כאממיס־סאר האט איגנאטין אטווא־אש געהייסען,

פאלליעטאן.

דיא אפפער דער כאבאלא.

היסטאריישער ראמאן אויס דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(115־טע פארטזעטצונג.)

דיא דריטטע פארטיא וואר דער האעפיעסטער נאטהאן בעניאמין אונד דער גראפזוהנער יאקאב בען עליאה. איהנען האטטע זיך איזאק ראפע פאן יעזוואלעם אנגעלאפ־טען. דאך וואהרען דיעזע מאננער איבער דיא וואהל דער מיטטעל ניט רעכט אייניג.

דיא פיערטע אונד פיעלליכט דיא מאכטיגסטע פאר־טיא בעשטאנד אויס פיליפפאס צאדוקקיס, יאזעף צעזוי אונד סאלאמע, דער מעססיאסמוטטער. דיא ביידען לעטצ־טערן פארטייען שטאנדען זיך ניכט מיטדער פינדליך גע־גענאיבער, וויא דיא צווייטע אונד דריטטע, פארצעגליך זייט צאדוקקיס. דורך דיא בעדראהליכע וועזענונג, וועלכע דער קרייגע צווישען דער וועזענצאגיישען רעפובליק אונד דער טירקייא גענאמטען האט, שנעלל נאך קאנזיאנ אבריזזען מוסטע. אפטערדייך, דאס דיא רעפובליק אונטערשטעטצט האט, האט נאטליך מיט דער טירקייא פריעדען גשלאפטען, אונד וועגערנ וואר דער גפאהר איסגעזעטצט פאן דער טירקייא עדרזיקט צו ווערדען. וואהרענדעם טטעללטע זיך יאזעף שטאלץ אונד טראטציג, אלס וואר ער וועלכטערערשער אללער פארטיען.

ערא־ינגערונגען.

סאבאטאי זעהנטע זיך נאך איינזאמקייט, נאך יעגער איינזאמקייט זיינער יעגענדטאגע. קאנינסאיגען וואהרען אי־בער זיין הויפט גקאממען, וועלטאמט שטערצען דראנטען זיך שאטטענדאפט דורך זיינע ברוסט. ער שטיגע אללין אויף דיא בערגע, גגראגגען דעם לייטען גגזיהל, דאס אום זיינען טהראן וואגט.

אונד ווידער שטאנד ער אויף דעם קאהלען שיטעל דעם בערגעס. וויא דאמאלס, אונטער זיך דען דונקעלגרינען וואלד אונד דאס נאך דונקעלערע מעער; ווידער גינג דיא אנגע אונטער, ווידער שטיגע דער פאללמאנד פייערליך רוהיג איבער דען האהען אויף. ווידער לאגערטע דיא נאכט אויף דער שטארד אונד אויף דעם מעערע וויא דאמאלס. אונד אללע שטערצליך וטסען ערזיינגען זיינער יונגער ציטטערטען דורך זיינע וועהמוטהפאללע זעעלע. „הער, מיין נאטט, ריעף ער, דא ششעהע איך גון אלס דיין גגזאנדטער. דיא קראנע דען מעססיאס איזט אויף מיינעם הויפט, איך בין קאנע דער יודען. אבער וויא בלייך אונד גגלאנצלאז איזט דאך דאס בילד אין מיינער האנד, דאס מיך מיט עגט־ציקגדער פראכט לאקטע. בעגיסטערטע, בלענדטע, אלס עס נאך אין ווייטער, שיער אונדערריכבארער פערנע אין אונגגעוויססע ליכט פאר מיר ציטטערטע! וויא וואגגגאללז וואהרען מיינע טרייטע פאן דאווידס האהעס הייבע, וויא מעגשליך גיכטערן אין דאך דיא ווערקלגקייט! יגיר דאס דיא וואגגגן, וואגגט יאהרטזיזגגדע דאס בילד דעם מעס־סיאס פערשיזגדערדיש אויסטטיקטע? דיא פראפעזייהונגגן זינד אללע וואהר געוואהדען אונד — איך בין דאך ניכט גליקליך. איך האבע וואגגדער פערדיכטעט. קראנקע גגהיילד אונגליבינע בעקאהרט, אונד איך בין דאך איין מענש גגלעבען וויא זאגסט. דיא קראנע דעם מעססיאס האט מיך דען גגטיינען גגבראכען דעם שטערבלכען מענשען ניכט דער בעגגאדיגטע בורשע אבער וואר קיין אגדערער אלס יאגגאווערבאווע־ין. דער גראפ־פאטער יולליום ווערהאווא־ים.

* (דערא־אגטיסעמיטישע שטע־ט ער) יאזעף דוהאני וואר אם 7. ד. אים אבגעארד־נעטענהייזע, וויא גערארדע דיא דאגגיזערגלזרונג פער־האנדעלט וואורדע. פלאטצליך שריע ער פאן דער גאללעריע הערגטער: „הגוים מיט דען יודענשאב־טערן, דאס איזט דאס הייז דער נאצאיאן, מאן זאלל דיא יודען אין דען קאטה טרעטען!“ דיעס רופענד מאכטע ער מיינע פאן דער גאללעריע אין דען זאאל הערבאבצישפרינגען, ער וואורדע יעדאך פאן הונגטון ערגיפפען אונד הינגיסגעפהרט. וואס האט דענן אבער דער מאן גגערבראכען? מהוט דען אגאדי, וואדנאי אונד ראין ניכט דאסזעלבע? — מאן זאגט דוהאני זיא וואהגזגגג. פערראטהען אבער דענן דיא רעדען גגערדטיכס, זמאנדים אונד אזוואן שי־מאגס ניכט נאך פיעל העפטגערע וואהגזגגגסאג־פאללעזזוואהרזס אלזא דען שוסטער דוהאני עגטפער־גען אונד דיעזע דריגלאפסען?

* (פורכטבארעס אונגגליכ.) אין דען קאלענגרובען צו קאהזזין, אין אפטערריכיש שלעזזען, וואהרען אם לעטצטען דאגגערסטאג אום 10 אוהר אבענד 133 בערגלייטע איגגגעפאהרען. אים 2 אוהר פריה ערפאלגטע איגע עקספלאזאן, דיא זא שטארק וואר, דאסס זיא דאס איזערגע דאך דער גרובע פאן דען 6 איזערגען זיילען, אויף וועל־כען עס רוהעטע לאזריסס אונד וויטע וועגשלידער־טע, וואהרענד איגע האהע פלאממע עמפאר־שלוג. דורך איגען שפרענגשוסס, דען דיא ארבייטער גע־טהאן, האטטע זיך דאס אין דער גרובע אנגזאמ־מעלטע גאז עגטצגגדעט. אונד עקספלאזיערטע מיט איגעם פרכטבארען קגאלל. פאן דען 133 ארבי־טערן זינד גור 3 לעבענד הערויפגעבראכט וואהרען, 130 זינד אהגע צווייפעל טאדט. דיא לייכען, דיא מאן הערויף גגעבראכט, זזהען שרעקליך פער־בראגגט אונד דיא גגזיכטער פערקאהלט אים. אין דער גרובע וועלכסס איזט איגע פרכבארע פער־ווייסונג אגגגעבטעט, דיא דען איגגגעגטהמער, גראפ פאן לאריש, שטארק שאדגגט. וואס איזט אבער גגלדפעלזלטס גגגען דען פעלזלטס פאן 130 מגגע שענלעבען? — דיא לעטצטען גגאבריכטען, דיא אגגס הייטע פאן דעם שוילאטצע דעם שוידער־האפטען אגגלליכס פארלגגען, שילדערן דיא ער־גייפפעדען אי־פפרישטע, דיא זיך דארט צוטרגגגן. 400—300 יאממערגדע, דיא האגדע רגגגגדע מגגשען אגשטאגדען דען גרובגגשאכט, אגס דעם דיא לייכען הערגבעפאדערט ווערדען, עס זגגד דיעס דיא קגגדער, וגגד בער אגגד מגטטער דער גרובגגגג